

Bruxelles, 20. studenoga 2020.
(OR. en)

13177/20

JEUN 122
EDUC 414
SOC 737
EMPL 526
SUSTDEV 162
COHOM 92
GENDER 140
DIGIT 130
ANTIDISCRIM 120

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 12840

Predmet: Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o poticanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o poticanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi, koje je Vijeće 20. studenoga 2020. odobrilo pisanim postupkom, u skladu s člankom 12. stavkom 1. prvim podstavkom Poslovnika Vijeća i člankom 1. Odluke Vijeća 2020/556.

Zaključci će u skladu s odlukom Odbora stalnih predstavnika od 18. studenoga 2020. biti proslijeđeni na objavu u Službenom listu.

**Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o
poticanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi**

VIJEĆE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA, KOJI SU SE SASTALI U OKVIRU
VIJEĆA,

PRIZNAJUĆI DA:

1. Europska unija temelji se na vrijednostima kao što su demokracija, pluralizam, jednakost i vladavina prava. Poštovanje ljudskih prava, sloboda, nediskriminacija, tolerancija i zaštita manjina neotuđivi su temelji europske ideje.¹
2. Demokracija i društvo u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, vladavina prava i solidarnost ne smiju se uzimati zdravo za gotovo; njih moraju štititi, jačati i promicati politički akteri, društvo, poduzeća, akademska zajednica, mediji, dionici u formalnom i neformalnom učenju i osposobljavanju, kao i svi mi zajedno.
3. Mladima bi trebalo omogućiti smisleno sudjelovanje u donošenju odluka o svim pitanjima koja se na njih odnose. Oni imaju pravo na slobodu izražavanja, pristup informacijama i zaštitu od diskriminacije. Imaju pravo i na obrazovanje, osposobljavanje i rad s mladima što im, među ostalim, omogućuje da uče o ljudskim pravima i temeljnim slobodama te kojima ih se priprema za odgovoran život u slobodnom društvu.

¹ Članak 2. Ugovora o Europskoj uniji.

4. Kreativnost mladih ključna je za živu demokraciju u Europi. Kulture, pokreti, skupine, organizacije i inicijative mladih mogu imati odlučujući utjecaj na politička kretanja i društvene promjene. Inicijative za zaštitu okoliša i klime, antirasizam i društvena raznolikost samo su neki primjeri pitanja kojima se mladi u Europi često bave.
5. Mladost je ključna životna faza koja iz političke perspektive zaslužuje posebnu pozornost. Mladi diljem Europe odlikuju se širokom raznolikošću pozadina, interesa i sposobnosti te se suočavaju s višestrukim izazovima na individualnoj i društvenoj razini. Stvaranje životnih prilika za pojedince, posebno za mlade koji imaju manje mogućnosti, i poticanje demokratske osviještenosti mladih zadaće su za koje su potrebni široka potpora društva i odgovarajuće političke mjere.
6. Mediji i digitalna tehnologija imaju velik potencijal za jačanje povjerenja u demokraciju jer mladima pružaju znatne mogućnosti za pristup informacijama potrebnima za demokratski angažman, interakciju s drugima na daljinu te izražavanje vlastitog mišljenja, ostvarivanje prava i aktivno građanstvo. Digitalizacija istodobno donosi neke negativne elemente koji mogu nepovoljno utjecati na demokraciju, kao što su dezinformiranje, polarizacija, propaganda i govor mržnje.
7. Cilj je Europske unije poticati mlade na političko sudjelovanje u demokratskom životu Europe.²

² Članak 165. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

8. Promicanje uključive participativne demokracije jedno je od vodećih načela strategije EU-a za mlade (2019. – 2027.). Strategijom EU-a za mlade nastoji se podržati sudjelovanje mladih u Europi u oblikovanju društva i politika. S tim ciljem mišljenja mladih uzimaju se u obzir, primjerice, putem dijaloga EU-a s mladima i 11 europskih ciljeva za mlade.³ Europski ciljevi za mlade br. 1 (Povezivanje EU-a s mladima) i br. 9 (Prostor i sudjelovanje za sve) posebno su važni u pogledu demokratskog sudjelovanja mladih.

PRIMAJU NA ZNANJE:

9. Ideje i mišljenja mladih razmijenjeni na Konferenciji EU-a o mladima održanoj u listopadu 2020. bili su usmjereni na temu prostora i sudjelovanja za sve te pružaju vrijedne inspiracije za djelovanje u cilju poticanja demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi. Te ideje i mišljenja mladih odnose se na:
- uključivanje kritičkog razmišljanja u školski kurikulum kao njegova obveznog dijela;
 - postupke suodlučivanja na svim razinama u koje su uključeni mladi i organizacije mladih te koji se provode uz pristup utemeljen na pravima;
 - snižavanje dobi za glasovanje i kandidiranje na izborima na 16 godina za sve izbore, uz istodobno otklanjanje svih prepreka za glasovanje i poticanje sudjelovanja na izborima;
 - namjenske procese kojima se pojačava glas mladih manjina i osigurava njihovo izravno sudjelovanje;
 - financiranje trajnih struktura sudjelovanja;
 - nove europske mogućnosti financiranja za uspostavu i održavanje prostora za mlade;
 - davanje prednosti, na europskoj razini i uz međusektorski pristup, stvaranju sigurnih digitalnih prostora za mlade i promicanju digitalne pismenosti.

³ Prilog 3. Rezoluciji Vijeća o okviru za europsku suradnju u području mladih: Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (2018/C 456/01).

SMATRAJU DA:

10. Kako bi razvili demokratsku osviještenost, mladima se mora omogućiti da iskuse vlastitu učinkovitost, pokreću inicijative i zajednički stvaraju. Pritom stječu iskustvo u demokratskim procesima i kompetencije koje su temelj žive demokracije. Suočavanje s otvorenom kulturom rasprave, veća tolerancija različitih mišljenja i načina života te razvijanje sposobnosti za kompromis, prihvatanje većinskih odluka i zaštita manjina ključni su dijelovi tog uključivog procesa.
11. Poticati demokratski angažman znači poticati mlade da samostalno, kritički i nijansirano razmišljaju te da budu aktivni građani i građanke, kao i poticati ih da procijene štiti li njihova okolina europske zajedničke vrijednosti i jamči li njihova prava. Time se može ojačati autonomija mladih, njihova sposobnost donošenja vlastitih odluka i građanska hrabrost te ih se može osnažiti da oblikuju vlastiti život te politike i društvo u Europi u skladu s demokratskim načelima i u duhu solidarnosti.
12. Europska suradnja temelji se na raznolikosti, razumijevanju i otvorenom dijalogu. Taj osnovni konsenzus doprinosi demokratskoj kulturi i koheziji u Europi te je čvrst temelj za demokratski angažman mladih. Pomaže u suzbijanju antidemokratskih, nehumanih, seksističkih, rasističkih, diskriminirajućih i isključujućih tendencija u našem društvu te može doprinijeti i sprečavanju nasilnog ekstremizma.
13. Svim mladima potrebne su pristupne točke, potpora i prilike kako bi mogli preuzeti odgovornost za svoje odluke, izraziti se, iskusiti vlastitu učinkovitost te slobodno doprinositi demokratskom životu u Europi. Digitalne i fizičke prostore za mlade, koje osiguravaju vladini i nevladini akteri, trebali bi zajednički osmišljavati sami mladi te bi ih trebalo promicati u svim oblicima formalnog i neformalnog učenja i osposobljavanja. Za to je potrebno i snažno te neovisno civilno društvo. Osobito su važni oblici samoorganizacije i zagovaranja, kao što su organizacije mladih i savjeti mladih, u kojima mladi uče preuzimati odgovornost za sebe i druge.

14. Kako bi se svim mladima omogućilo da iskuse demokraciju, potreban je uključiv pristup pri kojem se uzima u obzir njihova raznolikost u mnogim aspektima. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti mladima koji zbog individualnih ili strukturnih nedostataka imaju samo ograničen pristup participativnim procesima, mogućnostima rada s mladima i interakcijama s drugim akterima civilnog društva, uzimajući u obzir rizik od intersekcijske diskriminacije.

ISTIČU DA:

15. Načela neformalnog i informalnog učenja, a posebno vrijednosti i prakse rada s mladima, nude brojne mogućnosti za poticanje demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana mladih. To je moguće prvenstveno zbog toga što su aktivnosti rada s mladima participativne prirode, usmjerene na proces i na organiziranu i neorganiziranu mladež te su dobro usklađene s potrebama i interesima mladih. Stručno znanje i metode koje se primjenjuju u radu s mladima mogu poslužiti kao inspiracija za druge sektore. Rad s mladima stoga ima potencijal za ujedinjavanje i koordinaciju u poticanju demokracije i političkog sudjelovanja među mladima, od lokalne do europske razine.
16. Nadalje, u sektoru rada s mladima trebalo bi razviti inovativne koncepte i praksu s kritičkim i emancipacijskim pristupom usmjerenim na samostalnost mladih, osjećaj za inicijativu i mogućnosti za zajedničko stvaranje. Kao polazište mogu poslužiti postojeći koncepti kao što su obrazovanje o ljudskim pravima, međukulturno i globalno učenje, digitalna i medijska pismenost te građanski odgoj. Plaćeno osoblje i volontere koji rade s mladima trebalo bi smatrati pratiteljima mladih ljudi u tim iskustvima te bi im trebalo pružiti potporu u razmjeni dobrih praksi i stjecanju osobnih vještina i kompetencija.
17. Različitim europskim programima promiču se demokratska osviještenost i angažman. Programi Erasmus+ i Europske snage solidarnosti osobito su prikladni okviri za ciljano poticanje uključenosti mladih putem međukulturnog dijaloga i uzajamnog učenja, posebno u pogledu zajedničkih europskih vrijednosti i pitanja.

18. Demokratska osviještenost mladih i njihov demokratski angažman doprinose jačanju otpornosti društva. To je posebno vidljivo u situacijama u kojima su temeljna demokratska načela i prava ograničeni zbog izvanrednih okolnosti (npr. pandemija bolesti COVID-19). Naime, mladi koji su dobro upućeni u demokraciju mogu bolje razlikovati strategije za suočavanje s takvim izazovima koje su kompatibilne s demokracijom od onih koje to nisu. Osim toga, od ključne je važnosti da se prava i slobode mladih tijekom privremenih ograničenja zaštite te da se nakon prestanka ograničenja u potpunosti i odmah ponovno uspostave. To se posebno primjenjuje jer su mladi, posebno oni s manje mogućnosti, često među skupinama koje su najteže pogođene krizama.

POZIVAJU DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU S NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA:

19. Prema potrebi, na trajnoj osnovi uspostave sektorske i međusektorske programe financiranja i inicijative na svim razinama unutar država članica ili da s njima nastave, kako bi se među mladima poboljšalo razumijevanje i uvažavanje demokracije i raznolikosti. Njima bi se trebali osigurati prostor i prilike za učenje o demokratskom angažmanu i stjecanje takvih iskustava, kako u skupini, tako i pojedinačno, te bi se trebao osigurati pristup svim mladima te posebno onima s manje mogućnosti. S obzirom na to da su organizacije mladih i inicijative za mlade izrazi sposobnosti za njihovu samoorganizaciju, posebno bi trebalo jačati njihove kapacitete za podržavanje takvih nastojanja.

20. Promiču demokraciju i učenje o ljudskim pravima u svim sektorima i na svim razinama obrazovanja, osposobljavanja i cjeloživotnog učenja te potiču blisku i trajnu suradnju u tim pitanjima u svim sektorima. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti aktivnom građanskom odgoju i obrazovanju za demokraciju razmatranjem širokog raspona praksi i okruženja za učenje te poticanjem razvoja ključnih kompetencija građanstva, kako je utvrđeno u Preporuci Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje⁴ i Preporuci Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja⁵.
21. Osnajuju mlade da odgovore na potencijal i izazove digitalizacije te da u internetskoj komunikaciji sudjeluju aktivno i samosvjesno.⁶ U tu svrhu posebno se mora poticati digitalna i medijska pismenost među mladima i osobama koje ih podupiru (npr. osobe koje rade s mladima, učitelji), osobito sposobnost suočavanja s prekomjernom količinom informacija, dezinformacijama, govorom mržnje i drugim oblicima štetnog sadržaja. Osobito bi trebalo istaknuti osiguravanje odgovarajućih pomoćnih alata, kao i osiguravanje visokokvalitetnih rješenja za pametan rad s mladima i digitalnih participativnih procesa. Svim mladima te osobito onima s manje mogućnosti mora se osigurati nesmetan pristup digitalnim medijima.
22. Uvažavaju poseban interes i aktivan građanski angažman mladih u pitanjima kao što su okolišna, socijalna i gospodarska održivost, ljudska prava, međugeneracijska pravednost, rodna ravnopravnost i utjecaj digitalizacije te ih aktivno podupiru u njihovim nastojanjima da oblikuju relevantne političke i društvene procese. Posebno bi trebalo poticati angažman mladih na lokalnoj razini, kao što su studentska vijeća, lokalne organizacije mladih ili inicijative za mlade.

⁴ Preporuka Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (SL C 189, 4.6.2018., str. 1.).

⁵ Preporuka Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja (SL C 195, 7.6.2018., str. 1.).

⁶ Zaključci Vijeća o pametnom radu s mladima (SL C 418, 7.12.2017., str. 2.) i Zaključci Vijeća o digitalnom radu s mladima (SL C 414, 10.12.2019., str. 2.).

23. Na odgovarajući način promiču i podupiru dostupne fizičke i digitalne strukture rada s mladima i pametnih rješenja za rad s mladima, posebno nakon mjera ograničavanja širenja bolesti COVID-19, kako bi se mladima osigurali slobodni, otvoreni i sigurni prostori i mogućnosti za osobni razvoj.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKU KOMISIJU DA U SVOJIM PODRUČJIMA NADLEŽNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA, UZ POŠTOVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:

24. Dodatno razvijaju sudjelovanje mladih u političkim procesima u skladu s Rezolucijom Vijeća o poticanju političkog sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe⁷ i time dodatno jačaju smisleno i održivo sudjelovanje svih mladih u postupcima donošenja odluka na svim razinama.
25. Prema potrebi, osiguraju dostupnost, transparentnost i razumljivost političkih procesa i odluka na svim razinama, koristeći se informacijama i načinima komunikacije prilagođenima mladima. To bi posebno trebalo uključivati pružanje povratnih informacija mladima o rezultatima procesa sudjelovanja mladih. Te informacije treba širiti ciljano, kako bi doprle do svih mladih osoba bez obzira na njihovo okruženje. Trebalo bi razviti odgovarajuće komunikacijske strategije u suradnji s informacijskim mrežama za mlade i drugim dionicima u sektoru mladih, kao što su Europska agencija za informiranje i savjetovanje mladih i mreža Eurodesk, na europskoj razini.
26. Upoznaju mlade s konceptima demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana te ih promiču kao aktualne i ključne sastavnice rada s mladima, a sektor rada s mladima prepoznaju kao povoljan prostor za pružanje prilika mladima za razvoj i doprinos demokratskom društvu. To uključuje osiguravanje, unutar postojećih struktura, odgovarajućih okvirnih uvjeta i prikladnih financijskih sredstava na svim razinama, kao i povećanje tematskog osposobljavanja, vještina i kvalifikacija osoba koje rade s mladima.

⁷ Rezolucija Vijeća o poticanju političkog sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe, (SL C 417, 15.12.2015., str. 10.).

27. Podupiru daljnji razvoj i preoblikovanje pristupa jačanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima. Oni se mogu nadograditi na postojeće koncepte pedagogije⁸ i demokracije, aktivnog građanstva i obrazovanja/osposobljavanja o ljudskim pravima, kao i na rad Vijeća Europe i organizacija civilnog društva u tom području. Ti bi se pristupi na stručnjake iz prakse trebali prenijeti putem redovitih programa osposobljavanja te mogu poslužiti kao inspiracija za praksu programa EU-a za mlade ili razvoj okvira koji se temelji na kompetencijama za formalno i neformalno obrazovanje i osposobljavanje u području rada s mladima⁹. Trebalo bi stvoriti i prilike za aktivnosti uzajamnog učenja u sektoru rada s mladima, među stručnjacima iz prakse, u akademskoj zajednici, među oblikovateljima politika i mladima te među sektorima.

POZIVAJU EUROPSKU KOMISIJU DA:

28. Vodi računa o interesima mladih i njihovu demokratskom angažmanu kao međusektorskom pitanju u europskim procesima i programima, kao što su Konferencija o budućnosti Europe, Akcijski plan za digitalno obrazovanje ili europski prostor obrazovanja te u provedbi relevantnih programa EU-a koji su na snazi, europskog zelenog plana, europskog stupa socijalnih prava i Programa održivog razvoja do 2030. te u pojačanoj suradnji s Vijećem Europe.
29. Ističe istraživačke aktivnosti i alate za prikupljanje dokaza kojima se analizira učinak programa financiranja EU-a na promicanje demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima.
30. Jača europske aktivnosti s partnerskim zemljama koje se financiraju iz programa EU-a s ciljem daljnjeg promicanja demokratske osviještenosti i demokratske angažiranosti mladih te nastavi s razvojem rada s mladima putem suradnje i razmjene.

⁸ Konkretno, na konceptima kritičke i emancipativne pedagogije.

⁹ Zaključci Vijeća o obrazovanju i osposobljavanju osoba koje rade s mladima (SL C 412, 9.12.2019., str. 12.).

POZIVAJU SVE SUDIONIKE UKLJUČENE U EUROPSKE AKTIVNOSTI SURADNJE U
PODRUČJU MLADIH DA NASTOJE:

31. Isticati pitanja kao što su europske vrijednosti i identitet, demokracija, prihvaćanje raznolikosti, ljudska prava, rodna ravnopravnost, zaštita manjina, kritičko razmišljanje, novi oblici sudjelovanja i građansko djelovanje u provedbi programa financiranja programa Erasmus+ i Europskih snaga solidarnosti. Trebalo bi osigurati uključiv i otvoren pristup, jednostavne postupke i odgovarajuća sredstva za projekte u sklopu kojih se mladima može ponuditi prilika za pokretanje inicijativa, davanje doprinosa i izražavanje mišljenja. To bi posebno trebalo uzeti u obzir kada je riječ o namjenskim mjerama za sudjelovanje i solidarnost.
 32. Osigurati da se u programima EU-a za mlade uzimaju u obzir potrebe, interesi i raznolikost mladih ljudi. To uključuje lako dostupne informacije o financiranju prilagođene mladima, potporu za vlastite projektne inicijative mladih te uzimanje u obzir organizatora programâ i njihovih potreba. Programima bi se, prema potrebi, trebala omogućiti poboljšanja kojima se daje veća prednost inicijativi mladih, a time i njihovu demokratskom angažmanu i iskustvu.
-

Referentni dokumenti

Donošenjem ovih Zaključaka Vijeće i predstavnici vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, primaju na znanje sljedeće dokumente:

- Rezolucija Vijeća o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade 2019. – 2027. (SL C 456, 18.12.2018., str. 1.)
- Rezolucija Vijeća o poticanju političkog sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe (SL C 417, 15.12.2015., str. 10.)
- Zaključci Vijeća o mladima u okviru vanjskog djelovanja (8629/20)
- Zaključci Vijeća o medijskoj pismenosti u svijetu koji se neprestano mijenja (SL C 193, 9.6.2020., str. 23.)
- Zaključci Vijeća o obrazovanju i osposobljavanju osoba koje rade s mladima (SL C 412, 9.12.2019., str. 12.)
- Zaključci Vijeća o digitalnom radu s mladima (SL C 414, 10.12.2019., str. 2.)
- Preporuka Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja (SL C 195, 7.6.2018., str. 1.)
- Preporuka Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (SL C 189, 4.6.2018., str. 1.)
- Zaključci Vijeća o pametnom radu s mladima (SL C 418, 7.12.2017., str. 2.)
- Zaključci Vijeća o ulozi sektora mladih u integriranom i međusektorskom pristupu sprečavanju i suzbijanju nasilne radikalizacije mladih (SL C 213, 14.6.2016., str. 1.)

- Pariška deklaracija ministara obrazovanja Europske unije od 17. ožujka 2015. o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije putem obrazovanja
- Konvencija UN-a o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.
- Europska komisija: Flash Eurobarometer 478 – Kako izgraditi snažniju i ujedinjeniju Europu? Stajališta mladih, ožujak 2019.¹⁰
- Europski parlament: Studija – Sužavanje prostora za djelovanje civilnog društva: odgovor EU-a, 2017.¹¹
- Preporuka CM/Rec(2010)7 koju je Odbor ministara Vijeća Europe donio za države članice o Povelji Vijeća Europe o obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava
- Vijeće Europe: Referentni okvir kompetencija za demokratsku kulturu: Svezak 1. – Kontekst, koncepti i model, 2018.¹²

¹⁰<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKey/86162>

¹¹[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU\(2017\)578039_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/578039/EXPO_STU(2017)578039_EN.pdf)

¹²<https://rm.coe.int/prems-008318-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-1-8573-co/16807bc66c>